QORTI TA' L-APPELL

IMHALLFIN

S.T.O. JOSEPH SAID PULLICINO B.A. (HONS) LL.D. – PRESIDENT
ONOR. CARMEL A. AGIUS B.A., LL.D.
ONOR. JOSEPH D. CAMILLERI LL.D.

Seduta ta' nhar it-Tnejn, 19 ta' Novembru, 2001

Numru 42

Rikors Nru. 2259/2000 AJM

Fl-atti tal-mandat ta' sekwestru numru 3507/00 fl-ismijiet:-

Paul Tanti f'ismu proprju u bhala mandatarju specjali ta' l-assenti Paul Tanti, Connie Tanti, Joyce Tanti, Stephen u Marika konjugi Tanti, John Tanti u CST Limited.

vs

Sammy u Joseph ahwa Mifsud f'isimhom proprju u ghan-nom u in rappresentanza tas-socjeta' ta' Tunis Limited, gia Mifsud Quarries Co. Ltd.

Il-Qorti;

<u>Id-digriet appellat</u>

Dan hu appell mis-segwenti digriet tal-Prim'Awla tal-Qorti Civili tad-29 ta' Novembru, 2000 fl-atti tal-mandat ta' sekwestru numru 3507/00 fl-ismijiet premessi:-

> “Ra r-rikors ta’ l-ahwa Sammy u Joseph Mifsud presentat fis-6 ta’ Ottubru 2000 li permezz tieghu talbu li l-mandat fuq imsemmi jigi revokat in kwantu dan inhareg fuqhom personalment. Din it-talba qeghdha ssir in kwantu qed jigi allegat li huma fil-kwalita’ taghhom personali ma ghandhom ebda relazzjoni mas-sekwestranti u kull negozju sar mas-socjeta’ Ta’ Tunis Ltd, fi kwalunkwe kaz l-ammont pretiz huwa eccessiv u huma ukoll qatt ma kellhom relazzjoni mas-socjeta’ CST Limited imsemmija fil-mandat.
>
> Rar ir-risposta tal-intimati li qed isostnu li huma gew zvijati mir-rikorrenti waqt in-negozjati ghall-akkwist ta’ proprjeta’ konsistenti f’barriera u li ghalhekk ir-rikorrenti personalment huma ukoll responsabbli ghad-danni.
>
> Rat l-atti tal-kawza presentata fil-11 ta’ Ottubru 2000 bhala konsegwenza tal-mandat in kwistjoni.
>
> Illi fl-imsemmija proceduri jidher li r-rikorrenti odjerni huma citati fil-kapacita’ taghhom personali proprju fuq allegazzjoni ta’ agir fraudolenti.
>
> Ghar-ragunijiet fuq moghtija l-Qorti ma tarax li t-talba hija gustifikata billi l-mandat inhareg proprju biex jikkawtela ukoll ghad-danni kkawzati mill-istess rikorrenti personalment. It-talba hija ghalhekk michuda bl-ispejjez.”

<u>Appell</u>

L-ahwa Mifsud appellaw minn dan id-digriet b’rikors quddiem din il-Qorti prezentat fil-5 ta’ Dicembru, 2000. Ghal dan ir-rikors ir-rikorrenti appellati eccipew qabel xejn illi l-appellanti kellhom jindikaw fuq liema disposizzjoni ta’ l-artikolu 229 tal-Kodici ta’ Organizazzjoni u Procedura Civili kienu qed jibbazaw l-appell taghhom. Huma jsostnu illi f’kaz illi l-appellanti jindikaw is-subinciz (3) ta’ l-imsemmi artikolu 229 tal-Kap. 12 bhala l-bazi ta’ l-appell taghhom, allura r-rikors promotur kien irritu u

null in kwantu l-appellanti ma nghatawx il-permess specjali mill-Ewwel Qorti rikjest ai termini ta' l-istess subinciz.

Fis-seduta ta' l-4 ta' Gunju, 2001 gie verbalizzat illi l-Qorti ddifferiet il-kawza ghal-lum ghad-decizjoni dwar l-eccezzjoni ta' l-irritwalita' li giet quddiemha trattata.

Konsiderazzjoni ta' din il-Qorti

Din il-Qorti kellha qabel xejn tidentifika x'kienet in-natura tad-digriet appellat. Ir-rikors promotur sar fit-termini ta' l-artikolu 836 tal-Kodici ta' Organizazzjoni u Procedura Civili li jaghti l-fakolta' lil kull min jinhareg kontra tieghu mandat kawtelatorju, jitlob lill-Qorti l-hrug ta' l-opportun kontro-mandat f'certi determinati cirkostanzi. F'dan il-kaz il-mandat kawtelatorju kien wiehed ta' sekwestru.

Is-subinciz (5) ta' dak l-artikolu jipprovdi illi ma ghandu jsir ebda appell u kontestazzjoni minn digriet li jilqa' rikors maghmul ai termini tas-subartikolu (1) ta' dak l-artikolu u dak id-digriet ikun finali u rrevokabbli. Qari ta' dan l-artikolu ma jhalli l-ebda dubbju fil-hsieb tal-Qorti illi fejn id-digriet ikun wiehed ta' cahda tar-rikors ghall-hrug ta' kontro-mandat, dan id-digriet seta' jkun soggett ghal appell u kontestazzjoni. Jidher pero' li l-artikolu 836 ma jispecifikax il-mod kif u meta se jsir appell u

kontestazzjoni minn tali digriet ta' cahda. Hu mehtieg allura li jigi stabbilit x'kienet il-kwalita' tad-digriet taht ezami.

Il-gurisprudenza hekk tghallem fir-rigward. Fis-sentenza "Darryl Francis Grima proprio et nomine vs L-Onorevoli Prim Ministru et nomine" deciza mill-Qorti Kostituzzjonali fil-21 ta' Gunju, 1988 f'kawza li l-mertu taghha kien jirrigwarda mandat ta' inibizzjoni, eminentement att kawtelatorju, dik il-Qorti hekk ikkonsidrat:-

"Hija gurisprudenza ta' dawn il-Qrati (vide Rikors ta' Edgar Baldacchino et vs Joseph Bellizzi deciz mill-Qorti ta' l-Appell fl-10 ta' Awissu 1953 [Kollez. Vol. XXXVII.i.519]) illi hemm tlett xorta ta' digrieti, cioe' dawk definittivi, dawk interlokutorji u dawk li la huma definittivi u lanqas interlokutorji. Ghall-ewwel u t-tieni kategorija ta' digrieti hemm appell,ghat-tielet kategorija, appell dirett quddiem il-Qorti ma hemmx. U min irid jimpunjah la m'huwiex digriet interlokutorju jew definitiv ma jistax jimpunjah permezz ta' appell dirett izda biss permezz ta' citazzjoni in kontradittorju tal-kontroparti fil-Qorti li tkun emanat id-digriet. U mis-sentenza li tinghata fuq dik ic-citazzjoni jista' jkun hemm anke appell."

Il-Qorti Kostituzzjonali rribadiet illi digrieti dwar mandati kawtelatorji bhalma huma dak ta' inibizzjoni u mandat ta' sekwestru, ma setghux jitqiesu definitivi "ghax ma hemmx il-kontroversja bejn il-partijiet u

lanqas ir-rabta lill-Gudikant, lanqas ma jista' jigi kunsidrat bhala interlokutorju. Lanqas ma huwa parti incidentali tal-gudizzju izda jifforma biss parti mill-atti tal-mandat relattiv. Id-digriet huwa revokabbli biss mill-istess Qorti li taghtu fuq talba b'citazzjoni ta' l-interessat meta fil-gudizzju diskrezzjonali taghha, l-Qorti tara raguni tajba biex tiggustifika r-revoka, salv lill-qorti fi grad ta' appell is-setgha li tirrevoka s-sentenza relattiva fil-kaz ta' vjolazzjoni tal-ligi jew errur manifest u dannu rriparabbli jew raguni ohra tajba skond il-ligi." (Vol.XXXVII.i.519, Vol. XXXVIII.i.336, Vol. XLVI.i.24)

Id-digriet taht ezami li minnu sar appell certament ma setax jitqies li kien digriet kamerali intiz biex ihares ir-regoli procedurali jew biex ahjar jirregola l-andament tal-proceduri. Lanqas jista' jitqies li kien digriet interlokutorju ghax dawn huma definiti bhala "i provvedimenti riguardanti l'istruzione della causa nella procedura, che soglionio chiamarsi "preparatorie" e quelle che regolano o determinano le prove relative al merito sotto giudizio, e che chiamarsi "ordinatorie". (Vol. XXIII.i.623).

"Barra minn dawn id-digrieti (kamerali, interlokutorji u digrieti jew ahjar sentenzi definittivi), jezistu (kif inghad) digrieti ohrajn li la huma interlokutorji u lanqas definitivi u li l-legislatur ma pprovda xejn dwar kif ghandhom jigu impunjati. Pero', skond il-prattika inveterata tat-Tribunali taghna, l-impunjazzjoni ta' dawn it-tipi ta' digrieti ssir permezz

ta' citazzjoni in kontradittorju tal-kontroparti, quddiem l-istess Qorti li tkun emanat id-digriet. Meta eventwalment dik il-kawza tigi deciza, is-sentenza tkun tista' tigi appellata b'appell ordinarju quddiem il-Qorti ta' l-Appell." ("Professur John Mamo noe vs Edward Borg proprio et nomine" deciza mill-Qorti tal-Kummerc fil-31 ta' Ottubru, 1991)

Din il-Qorti ma ghandha allura l-ebda dubbju illi sakemm gew fis-sehh l-emendi estensivi ta' Kodici ta' Organizazzjoni u Procedura Civili bl-Att XXIV tal-1995, il-posizzjoni fir-rigward ta' appelli mix-xorta ta' digrieti taht ezami, setghet kienet u fil-fatt kienet biss permezz ta' procedura ordinarja ta' l-att tac-citazzjoni mill-kontradittorju tal-kontro-parti u minn sentenza fuq dik it-talba seta' jsir appell quddiem din il-Qorti.

Din il-Qorti trid issa tara jekk is-sitwazzjoni inbidlitx wara li gew fis-sehh l-emendi estensivi li saru ghall-Kodici ta' Organizazzjoni u Procedura Civili bl-Att XXIV tal-1995. Id-disposizzjonijiet li jidhru rilevanti ghall-kaz huma l-artikolu 229 li jittratta dwar appelli minn digrieti u l-artikolu 836 li jitratta ghall-kontro-mandat wara li jkun inhareg att kawtelatorju.

Ezami akkurat ta' l-artikolu 229 ghandu juri illi l-legislatur b'din id-disposizzjoni ried li jirregolarizza u jirrazjonalizza meta u kif seta' jsir appell minn digrieti moghtija mill-Qorti mahsuba biex jiffavorixxu l-andament korrett tal-proceduri quddiemha. Infatti l-artikolu jipprovdi ghal digrieti kamerali u interlokutorji ta' kull xorta u jiddetermina jekk

setghax jew le jsir appell minnhom qabel l-ghoti tas-sentenza definittiva u f'dawk il-kazijiet fejn digriet interlokutorju seta' jigi appellat qabel is-sentenza definittiva, id-disposizzjoni timponi procedura li kellha tigi segwita. Id-disposizzjoni pero' taghmilha cara illi dawk il-provvedimenti kienu japplikaw biss ghad-digrieti msemmija fis-subincizi (1) u (2) ta' l-istess artikolu u ghal kull appell "minn kull digriet interlokutorju iehor li mhuwiex inkluz fis-subartikolu (1) u (2) ta' dan l-artikolu". Dan ifisser illi jekk id-digriet ma jkunx wiehed interlokutorju (naturalment ukoll jekk jkun kamerali) – u dana kif qed jigi definit li hu id-digriet taht ezami – l-artikolu 229 tal-Kap 12 ma kienx applikabbli ghalih. Infatti l-incizi sussegwenti (4),(5) u (6) huma lkoll marbutin mad-disposizzjoni precedenti. Kienu allura biss japplikaw ghal dawk ix-xorta ta' digrieti imsemmija fl-incizi (1) u (2).

Stabbilit illi l-artikolu 229 ma kienx applikabbli ghall-kaz taht ezami, il-Qorti tasal ghall-konkluzjoni illi seta' kien applikabbli biss l-artikolu 836. Konkluzjoni din imsahha in konsiderazzjoni illi dan kien artikolu li specifikatament jirregola l-mod kif seta' jigi kontestat digriet fir-rigward tal-hrug ta' kontro-mandat ta' att kawtelatorju. Dan l-artikolu, il-legislatur kien introducieh inter alia bhala kawtela dovuta kontra l-hrug ta' mandati kawtelatorji awtorizzati fuq talbiet frivoli mill-kreditur jew f'cirkostanzi meta seta' jigi stabbilit illi d-debitur kellu bizzejjed x'jaghmel tajjeb in garanzija tal-kreditu. Din id-diposizzjoni allura tipprovdi ghal kif kellha ssir tali verifika u meta l-Qorti kellha allura

tohrog il-kontro-mandat opportun. Il-legislatur ried ukoll jaccerta ruhu illi una volta l-gudikant ikun sodisfatt illi ma kienx hemm lok li l-att kawtelatorju jibqa' fis-sehh, dik id-decizjoni li tawtorizza l-hrug tal-kontro-mandat kellha tibqa' fis-sehh, ma setghetx tigi b'xi mod impunjata mill-kreditur. Infatti fis-subinciz (5) hu dispost illi "ma ghandu jsir ebda appell u kontestazzjoni minn digriet li jilqa' rikors imsemmi fis-subartikolu (1) ta' dan l-artikolu u dan id-digriet ikun finali u rrevokabbli ……..". Dan is-subinciz ifisser illi lanqas kien permess ghall-istess Qorti li tohrog mandat mill-gdid billi tirrevoka d-decizjoni taghha contrario imperio sakemm ma jkunux jokkorru cirkostanzi espressament elenkati bl-istess subinciz (5) ta' l-inciz 836.

Id-dicitura ta' dan is-subinciz jissugerixxi kif gia inghad pero' a contrario sensu illi setghu jsiru "appell u kontestazzjoni" minn digriet li jichad it-talba ghall-hrug ta' kontro-mandat u li allura ikun halla l-att kawtelatorju fis-sehh kontra d-debitur. Il-legislatur pero' illi dahal f'dettal kbir biex jirregola l-procedura fil-kaz fejn il-Qorti tilqa' talba ghar-revoka in toto jew in parte ta' mandat kawtelatorju sal-punt li timbarra definittivament kull forma ta' kontestazzjoni dwaru meta tawtorizza l-hrug ta' l-opportun kontro-mandat, naqas illi jipprovdi ghall-mod kif seta' jsir "appell u kontestazzjoni" minn digriet li jichad rikors tad-debitur ghall-hrug ta' kontro-mandat.

Una volta l-legislatur ghazel li ma jiddefinix din il-materja, anke jekk fil-kuntest ta' revizjoni generali tal-ligi procedurali maghmula bl-Att XXIV ta' l-1995, ma kienx lecitu li din il-Qorti tiddipartixxi mill-gurisprudenza kostanti taghha in materja li ddefiniet in-natura ta' digriet li jawtorizza l-hrug ta' mandat kawtelatorju, liema konsiderazzjonijiet japplikaw mutatis mutandis ukoll ghal digriet tal-hrug ta' kontro-mandat ta' l-istess att kawtelatorju. Ma kienx hemm raguni ghaliex l-insenjament ta' dawn il-Qrati f'dan ir-rigward fuq elaborat ma kellux jitqies li ghadu fis-sehh billi l-ebda disposizzjoni ta' ligi li giet introdotta ma pprovdiet ghal din l-eventwalita'. Konsegwentement il-posizzjoni tibqa' kif kienet sal-lum illi dawn ix-xorta ta' digrieti ma setghux jigu appellati direttament quddiem din il-Qorti. Setghu biss jigu appellati u kontestati permezz ta' att tac-citazzjoni quddiem l-istess Qorti illi tat id-digriet bi dritt ta' appell lil din il-Qorti una volta tinghata s-sentenza in prima istanza. F'dan ir-rigward tassumi wkoll rilevanza l-kelma "kontestazzjoni" uzata mil-legislatur fis-subinciz (5) ta' l-artikolu 836.

Ghal dawn il-motivi din il-Qorti tiddeciedi illi tilqa' l-eccezzjoni ta' l-irritwalita' tal-procedura sollevata mill-appellat u konsegwentement tastjeni milli tiehi konjizzjoni ulterjuri tar-rikors ta' l-appell. L-ispejjez jithallsu mill-appellant.

Dep/Reg

cb